

Strasbūrā, 12.12.2012
COM(2012) 740 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

**Rīcības plāns: Eiropas uzņēmējdarbības tiesības un korporatīvā vadība – mūsdienīgs
tiesiskais regulējums akcionāru lielākai iesaistīšanai un noturīgāku uzņēmumu
veidošanai**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Rīcības plāns: Eiropas uzņēmējdarbības tiesības un korporatīvā vadība – mūsdienīgs tiesiskais regulējums akcionāru lielākai iesaistīšanai un noturīgāku uzņēmumu veidošanai

(Dokuments attiecas uz EEZ)

1. IEVADS

Komisija paziņojumā par stratēģiju „Eiropa 2020”¹ aicina uzlabot uzņēmējdarbības vidi Eiropā. Modernam un efektīvam uzņēmējdarbības tiesību un korporatīvās vadības satvaram Eiropas uzņēmumiem, ieguldītājiem un darbiniekiem jābūt īpaši pielāgotam mūsdienu sabiedrības vajadzībām un mainīgajai ekonomikas videi. Pēdējais visaptverošais pārskats šajā politikas jomā ir saistīts ar 2003. gada Rīcības plānu par uzņēmējdarbības tiesību modernizēšanu un korporatīvās vadības uzlabošanu Eiropas Savienībā² un turpmāko apspriešanu par šā rīcības plāna nākotnes prioritātēm, kas notika 2005. un 2006. gadā³. Daudzas iniciatīvas, par kurām tika paziņots 2003. gada rīcības plānā, ir pieņemtas. Konkrēti – Grāmatvedības direktīvā⁴ tika iekļauti noteikumi par korporatīvās vadības paziņojumiem, tika pieņemta direktīva par akcionāru tiesību izmantošanu⁵ un Desmitā uzņēmējdarbības tiesību direktīva par kapitālsabiedrību pārrobežu apvienošanu⁶. Turklāt Komisija pieņēma divus ieteikumus par neatkarīgu direktoru bez izpildpilnvarām lomu un atlīdzības noteikšanu⁷. Otrā uzņēmējdarbības tiesību direktīva par akciju sabiedrību veidošanu un to kapitāla saglabāšanu un mainīšanu⁸ un Trešā un Sestā uzņēmējdarbības tiesību direktīva par apvienošanu un sadalīšanu ir vienkāršotas⁹. Tomēr kopš tā laika ir notikušas pārmaiņas, un tāpēc, pēc Komisijas domām, ir nepieciešama turpmāka rīcība.

Korporatīvā vadība nosaka attiecības starp uzņēmuma vadītājiem, tā padomi, akcionāriem un citām ieinteresētajām personām¹⁰. Tā nosaka uzņēmumu

¹ Komisijas Paziņojums „Eiropa 2020 – stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei”, COM(2010) 2020 galīgā redakcija, 16.–17. lpp.

² Komisijas paziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam „Uzņēmējdarbības tiesību modernizācija un uzņēmumu vadības uzlabošana Eiropas Savienībā – attīstības plāns”, COM(2003) 284 pēdējā redakcija.

³ Dokumenti pieejami adresē

http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/consultation/consultation_en.pdf.

⁴ Direktīva 78/660/EEK.

⁵ Direktīva 2007/36/EK.

⁶ Direktīva 2005/56/EK.

⁷ Komisijas Ieteikums 2005/162/EK un 2004/913/EK.

⁸ Sk. Direktīvu 2006/68/EK, ar ko groza Direktīvu 77/91/EEK.

⁹ Sk. Direktīvu 2007/63/EK un 2009/109/EK, ar ko groza Direktīvas 78/855/EEK un 82/891/EEK.

¹⁰ Sk. *OECD Principles of Corporate Governance*, 2004, p. 11, pieejami adresē <http://www.oecd.org/dataoecd/32/18/31557724.pdf>. ES korporatīvās vadības satvars ietver tiesību aktus tādās jomās kā korporatīvās vadības paziņojumi, pārredzamība attiecībā uz biržu sarakstos iekļautajiem

pārvaldīšanas un kontrolēšanas veidu. Efektīvam korporatīvās vadības satvaram ir izšķiroša nozīme, jo labi pārvaldītiem uzņēmumiem ir lielāka iespējamība kļūt konkurētspējīgākiem un noturīgākiem ilgtermiņā. Laba korporatīvā vadība ir pirmām kārtām un galvenokārt attiecīgā uzņēmuma pienākums, un noteikumi Eiropas un valstu līmenī nodrošina noteiktu standartu ievērošanu. ES korporatīvās vadības satvars ir tiesību aktu un ieteikuma tiesību apvienojums, proti, valstu korporatīvās vadības kodeksi tiek piemēroti, pamatojoties uz principu „izpildi vai paskaidro”¹¹, kurš uzņēmumiem un to akcionāriem sniedz ievērojamu elastības pakāpi. Akcionāriem ir nozīmīga loma uzņēmumu labākas pārvaldības veicināšanā. To darot, viņi darbojas gan sabiedrības, gan paši savās interesēs.

Tomēr dažos pēdējos gados šajā jomā ir atklājušās nepilnības. Finanšu krīzes laikā ir atklājies, ka būtiski trūkumi finanšu iestāžu korporatīvajā vadībā ir veicinājuši krīzi. Lai strauji reaģētu uz pārmērīga riska uzņemšanās problēmu kredītiestādēs un galu galā uz pārmērīga riska uzkrāšanos finanšu sistēmā, Komisija 2010. gadā nāca klajā ar Zaļo grāmatu par finanšu iestāžu korporatīvo pārvaldību¹², un 2011. gadā tā ierosināja stingrākus noteikumus par finanšu iestāžu korporatīvo vadību saskaņā ar Kapitāla prasību direktīvas (KPD) IV paketi¹³. Lai gan biržas sarakstā iekļauto ārpus finanšu nozares strādājošo uzņēmumu korporatīvā vadība nav izraisījusi tādas pašas bažas, arī tajās ir vērojami daži trūkumi. Konkrētāk, pastāv zināms akcionāru intereses trūkums attiecībā uz vadības saukšanu pie atbildības par tās lēmumiem un darbībām, ko pastiprina fakts, ka daudzi akcionāri, šķiet, tur savas akcijas tikai īsu laiku. Ir arī pierādījumi par nepilnībām korporatīvās vadības kodeksu piemērošanā, kā liecina ziņošana saskaņā ar principu “izpildi vai paskaidro”. Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija pieņēma Zaļo grāmatu par ES korporatīvās vadības satvaru (turpmāk “2011. gada zaļā grāmata”)¹⁴, ar kuru uzsāka diskusiju par to, kā uzlabot pašreizējo noteikumu efektivitāti. Lai gan apspriešanas dalībnieku domas par turpmāka ES līmeņa regulējuma nepieciešamību dalījās, tika pausts liels atbalsts ES pasākumiem dažās īpašās jomās¹⁵. Eiropas Parlaments arī izteica savu viedokli par jautājumiem, kas radušies saistībā ar 2011. gada zaļo grāmatu, 2012. gada 29. marta rezolūcijā¹⁶, kurā ir uzsvērtā korporatīvās vadības nozīme sabiedrībai kopumā.

Eiropas uzņēmējdarbības tiesības ir viens no iekšējā tirgus stūrakmeņiem¹⁷. Tās atvieglo uzņēmumu brīvību veikt uzņēmējdarbību, vienlaikus uzlabojot

uzņēmumiem, akcionāru tiesības un pārņemšanas piedāvājumi, kā arī “ieteikuma tiesības”, proti, ieteikumi par uzņēmumu vadītāju lomu un atlīdzību.

¹¹ Sk. turpmāk 2.2. punktu.

¹² COM(2010) 284 galīgā redakcija.

¹³ COM(2011) 453 galīgā redakcija un COM(2011) 452 galīgā redakcija.

¹⁴ COM (2011) 164 galīgā redakcija, pieejama adresē

http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/modern/com2011-164_lv.pdf#page=2.

¹⁵ Sk. 2011. gada 15. novembra pārskatu par saņemtajām atbildēm un saņemtās atbildes adresē

http://ec.europa.eu/internal_market/company/modern/corporate-governance-framework_en.htm,

turpmāk “2011. gada zaļās grāmatas pārskats par saņemtajām atbildēm”.

¹⁶ Eiropas Parlamenta 2012. gada 29. marta rezolūcija par korporatīvās vadības satvaru Eiropas uzņēmumiem, sk. 41. punktu, P7_TA(2012)0118:

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2012-0118+0+DOC+XML+V0//LV>.

¹⁷ ES uzņēmējdarbības tiesību darbības joma attiecas uz akcionāru un citu interešu aizsardzību, akciju sabiedrību kapitāla veidošanu un saglabāšanu, atklātības prasībām uzņēmumu filiālēm, uzņēmumu apvienošanu un sadalīšanu, noteikumu minimumu viena īpašnieka sabiedrībai ar ierobežotu atbildību, kā arī uz tādām uzņēmumu juridiskajām formām kā Eiropas uzņēmējsabiedrība (SE), Eiropas ekonomisko interešu grupa (EEIG) un Eiropas kooperatīvā sabiedrība (SCE).

pārredzamību, juridisko noteiktību un to darbību kontroli. Tomēr pēdējā laikā ir kļuvis grūtāk panākt ES līmeņa vienošanos par uzņēmējdarbības tiesību iniciatīvu pieņemšanu. Par šīm grūtībām, piemēram, liecina progresa trūkums attiecībā uz dažām vienkāršošanas iniciatīvām¹⁸ un ierosinātajiem Eiropas privātā uzņēmuma (*SPE*) statūtiem. Tomēr tajā pašā laikā uzņēmējdarbības pārrobežu dimensija ir ļoti attīstījusies gan no uzņēmumu, gan no patērētāju viedokļa. Tāpēc Komisijas dienesti ir sākuši apspriežu procesu par Eiropas uzņēmējdarbības tiesību nākotni, publicējot ziņojumu, ko sagatavojusi *ad hoc* apspriežu grupa¹⁹, un organizējot publisku konferenci, kas notika Briselē 2011. gada 16. un 17. maijā²⁰. Lai apkopotu plaša ieinteresēto personu loka viedokļus, 2012. gada 20. februārī tika sākta tiešsaistes apspriešana (turpmāk „2012. gada sabiedriskā apspriešana”)²¹. Eiropas Parlaments arī puda viedokli par turpmākajām iespējām Eiropas uzņēmējdarbības tiesību jomā 2012. gada 14. jūnijā pieņemtajā rezolūcijā²². Vairums 2012. gada sabiedriskās apspriešanas dalībnieku atbalstīja jaunus pasākumus, kas modernizētu spēkā esošo uzņēmējdarbības tiesību sistēmu²³.

Šajā rīcības plānā izklāstītas iniciatīvas, ko Komisija ir paredzējusi veikt, lai modernizētu uzņēmējdarbības tiesību sistēmu un korporatīvās vadības satvaru. Plānā ir norādīti trīs galvenie darbības virzieni.

- Pārredzamības uzlabošana – uzņēmumiem jāsniedz plašāka informācija par savu korporatīvo vadību ieguldītājiem un sabiedrībai kopumā. Vienlaikus uzņēmumiem vajadzētu būt iespējai uzzināt, kas ir to akcionāri, un institucionālajiem ieguldītājiem vajadzētu nodrošināt lielāku pārredzamību attiecībā uz to balsošanas politiku, lai varētu veidot auglīgāku dialogu par korporatīvās vadības jautājumiem.
- Akcionāru iesaistīšana – jā mudina akcionāri vairāk iesaistīties korporatīvajā vadībā. Viņiem jā piedāvā plašākas iespējas uzraudzīt atbildības politiku un darījumus ar saistītajām personām, un akcionāru sadarbība šajā nolūkā būtu jāatvieglo. Turklāt noteikts pienākumu daudzums būs jānosaka institucionālajiem ieguldītājiem, aktīvu pārvaldītājiem un pilnvarotajiem padomdevējiem, lai panāktu efektīvu iesaistīšanos.
- Atbalsts uzņēmumu izaugsmei un konkurētspējai – ir jāvienkāršo pārrobežu darbības Eiropas uzņēmumiem, jo īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem.

Komisija ne tikai atbalstīs šos trīs galvenos mērķus, bet arī sāks visaptverošu kodifikācijas pasākumu, lai padarītu tiesisko regulējumu lietotājam saprotamāku.

¹⁸ Sk., piemēram, COM(2008) 194, 2008. gada 17. aprīlis.

¹⁹ Pieejams

adresē

http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/modern/reflectiongroup_report_en.pdf.

²⁰ Sk. http://ec.europa.eu/internal_market/company/modern/index_en.htm#conference.

²¹ Apspriešanas teksts ir pieejams adresē

http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2012/company_law_en.htm.

²² Eiropas Parlamenta 2012. gada 14. jūnija rezolūcija par Eiropas uzņēmējdarbības tiesību nākotni, P7_TA(2012)0259: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2012-0259+0+DOC+XML+V0//LV>.

²³ Sk. 2012. gada 17. jūlija pārskatu par saņemtajām atbildēm un saņemtās atbildes adresē

http://ec.europa.eu/internal_market/company/modern/index_en.htm#consultation2012.

Šis rīcības plāns ir 2012. gada sabiedriskās apspriešanas, dažādu diskusiju ar daudzām ieinteresētajām personām un Komisijas pašas veiktās analīzes rezultāts. Tajā izklāstītas iniciatīvas, kuras Komisija plāno veikt uzņēmējdarbības tiesību un korporatīvās vadības jomā. Darbības plāna dažādajiem pasākumiem nebūs vienāda piemērošanas joma. ES korporatīvās vadības noteikumi attiecas tikai uz uzņēmumiem, kas iekļauti biržas sarakstā. Tomēr ES uzņēmējdarbības tiesības principā attiecas uz visām akciju sabiedrībām. Komisija nodrošinās, ka iniciatīvas neradīs nevajadzīgu slogu uzņēmumiem, un īpaši ņems vērā MVU specifisko situāciju.

Visām šīm iniciatīvām tiks veikti *ex-ante* ietekmes novērtējumi. Šajā rīcības plānā nevar paredzēt ietekmes novērtējumu rezultātus. Tāpēc Komisija nepieciešamības gadījumā var mainīt savu plānošanas procesu attiecībā uz saturu un termiņiem. Pēc tam var rasties jaunas problēmas, un tās jāturpina risināt papildus iniciatīvām, kas izklāstītas šajā rīcības plānā. Jauni aspekti var aktualizēties uz atbilžu pamata, kuras tiks saņemtas plānotajā apspriešanā par Eiropas ekonomikas ilgtermiņa finansējumu. Ar gaidāmo zaļo grāmatu par šo jautājumu tiks sākta plaša diskusija par to, kā stiprināt ES finanšu sektora spēju nodrošināt ilgtermiņa finansējumu produktīviem ieguldījumiem, kas nepieciešami, lai sekmētu ilgtspējīgu izaugsmi. Tajā tiks apspriesti tādi jautājumi kā nepieciešamība nodrošināt piekļuvi dažādiem finansējuma avotiem, tas, cik svarīgi ir nekonzentrēties tikai uz īstermiņa skatījumu, kā arī nepieciešamība uzlabot spējas un izstrādāt jaunus produktus, kas veicina ilgtermiņa finansēšanu. Zaļās grāmatas tematika tādējādi ir plašāka par korporatīvās vadības jautājumiem, taču tā var arī sniegt papildu informāciju par to, kā varētu veicināt akcionāru ilgtermiņa iesaisti un kā atbilstīgi korporatīvās vadības pasākumi var sekmēt ilgtermiņa finansēšanu.

2. PĀRREDZAMĪBAS UZLABOŠANA

2.1. Informācijas atklāšana par padomes daudzveidības politiku un nefinansiālu risku pārvaldība

Eiropā pastāv dažādas padomes struktūras. Atkarībā no valsts biržas sarakstā iekļautie uzņēmumi var izvēlēties vai nu vienas padomes sistēmu (kas tiek saukta arī par unitāro vai vienotas padomes sistēmu), divu līmeņu sistēmu (jeb divlīmeņu padome) vai kādu jauktas sistēmas formu. Komisija atzīst šo padomju struktūru līdzaspastāvēšanu, kas bieži vien dziļi sakņojas valsts kopējā ekonomikas pārvaldības sistēmā, un tā neplāno apstrīdēt vai grozīt šo kārtību.

Neatkarīgi no padomes struktūras padomes sastāvam ir būtiska nozīme uzņēmumu panākumu gūšanā. Efektīva izpilddirektoru vai padomes uzraudzība, ko veic direktori bez izpildpilnvarām vai uzraudzības padomes²⁴, veicina uzņēmuma sekmīgu pārvaldību. Šajā sakarībā ir ļoti svarīga zināšanu un viedokļu dažādība padomes locekļu vidū. Tas veicina izpratni par uzņēmējdarbības organizēšanu un darbību un tādējādi ļauj padomei apstrīdēt vadības lēmumus objektīvi un konstruktīvi. Turpretī nepietiekama daudzveidība varētu izraisīt tā saucamo domāšanas grupā procesu, kas rada mazāk diskusiju, mazāk ideju, mazāk apņēmības risināt problēmas padomē un, iespējams, mazāk efektīvu padomes vai izpilddirektoru

²⁴ Ja vajadzīgs, atkarībā no (vienas, jauktas vai divlīmeņu) padomes struktūras.

uzraudzību. Komisija, gandarīta par 2011. gada zaļās grāmatas apspriešanu²⁵, uzskata, ka lielāka pārredzamība attiecībā uz padomes daudzveidības politiku varētu likt uzņēmumiem vairāk apsvērt šo jautājumu un labāk ņemt vērā lielākas daudzveidības nepieciešamību to padomēs. Šī iniciatīva arī papildinās konkrētu priekšlikumu par lielāku dzimumu līdzsvaru biržas sarakstā iekļauto uzņēmumu direktoru bez izpildpilnvarām vidū²⁶.

Komisija arī uzskata, ka (uzraudzības) padomēs būtu plašāk jāizskata visi riski, ar kuriem saskaras to uzņēmums. Ziņošanas prasību paplašināšana un to attiecināšana uz nefinanšu parametriem palīdzētu izveidot pilnīgāku uzņēmuma riska profilu, kas ļautu efektīvāk izstrādāt stratēģijas šo risku novēršanai. Šāda papildu uzmanības pievēršana nefinansiāliem aspektiem mudinātu uzņēmumus izvēlēties ilgtspējīgu un ilgtermiņa stratēģisku pieeju savai uzņēmējdarbībai.

Lai mudinātu uzņēmumus uzlabot padomju daudzveidību un pievērstu lielāku uzmanību nefinansiāliem riskiem, 2013. gadā Komisija sagatavos priekšlikumu par informācijas atklāšanas prasību stiprināšanu attiecībā uz padomju daudzveidības politiku un riska pārvaldību, grozot Grāmatvedības direktīvu²⁷.

2.2. Ziņošanas uzlabošana par korporatīvo vadību

Biržas sarakstā iekļauto uzņēmumu sagatavotie korporatīvās vadības kvalitātes ziņojumi ir tikuši kritizēti. Korporatīvās vadības kodeksus Eiropas Savienībā piemēro pēc principa “izpildi vai paskaidro”. Šī pieeja ļauj uzņēmumiem atkāpties no piemērojamā kodeksa konkrētiem ieteikumiem, ja viņi paskaidro savas rīcības iemeslus. Tomēr uzņēmumu sniegtie paskaidrojumi bieži vien ir nepietiekami. Tie vai nu vienkārši bez sīkāka paskaidrojuma paziņo, ka ir atkāpušies no ieteikuma, vai arī sniedz tikai vispārīgu vai nepilnīgu paskaidrojumu²⁸. Tā kā šos paskaidrojumus izmanto ieguldītāji, lai pieņemtu lēmumus par ieguldījumiem un novērtētu uzņēmuma vērtību, šie trūkumi ierobežo sistēmas lietderību un dzīvotspēju. Liela daļa 2011. gada zaļās grāmatas apspriešanas dalībnieku atbalstīja prasību uzņēmumiem sniegt labāku paskaidrojumu, ja tie atkāpjas no kodeksa ieteikumiem.

Pēc 2011. gada zaļās grāmatas apspriešanas dažas dalībvalstis ir sākušas diskusijas vai izdekušas pamatnostādnes par uzņēmumu sniegto paskaidrojumu kvalitāti. Piemēram, Somijā Vērtspapīru tirgu asociācija 2012. gada 20. janvārī izdeva pamatnostādnes par paskaidrojumiem, kurus uzņēmumiem būtu jānodrošina. Beļģijas Korporatīvās vadības komiteja pasūtīja neatkarīgu pētījumu par paskaidrojumu kvalitāti un, pamatojoties uz šā pētījuma rezultātiem, 2012. gadā izstrādāja vairākus praktiskus ieteikumus. Apvienotajā Karalistē Finanšu pārskatu padome 2011. gada decembrī sāka diskusiju starp uzņēmumiem un ieguldītājiem par to, kas ir atbilstīgs paskaidrojums, un pēc tam izstrādāja pamatnostādnes par pieeju „izpildi vai paskaidro” korporatīvās vadības kodeksā. Komisija atzinīgi vērtē šīs iniciatīvas. Tā arī plāno veicināt turpmāku sadarbību starp valsts struktūrām, kas atbild par korporatīvās vadības kodeksu piemērošanas uzraudzību, jo īpaši apmainoties ar paraugpraksi, kas izstrādāta dažādās dalībvalstīs.

²⁵ Sk. 2011. gada zaļās grāmatas pārskatu par saņemtajām atbildēm.

²⁶ Sk. XXXX.

²⁷ Direktīva 78/660/EEK.

²⁸ Sk. pētījumu par uzraudzības un tiesību izpildes praksi korporatīvajā vadībā dalībvalstīs, pieejams adresē http://ec.europa.eu/internal_market/company/ecgforum/studies_en.htm.

2013. gadā Komisija uzņemsies iniciatīvu – iespējams, ieteikuma formā –, lai uzlabotu korporatīvās vadības ziņojumu kvalitāti un jo īpaši to paskaidrojumu kvalitāti, kurus sniedz uzņēmumi, kas atkāpjas no korporatīvās vadības kodeksa.

2.3. Akcionāru identifikācija

2011. gada zaļajā grāmatā tika jautāts, vai ieinteresētās personas saskata vajadzību pēc Eiropas mehānisma, kas palīdzētu emitentiem identificēt savus akcionārus, lai sekmētu dialogu par korporatīvās vadības jautājumiem. Turklāt zaļajā grāmatā tika uzdots jautājums, vai šī informācija būtu jādara pieejama arī citiem ieguldītājiem. Pārliecinošs apspriešanas dalībnieku vairākums atbalstīja šādu mehānismu²⁹. Īpaši lielu atbalstu pauda uzņēmumi un ieguldītāji.

Tomēr būtiski atšķīrās viedokļi par to, kāds būtu labākais risinājums. Daži respondenti uzskatīja, ka pietiktu ar prasību emitentiem izveidot akcionāriem forumu uzņēmumu tīmekļa vietnēs. Turpretī citi atbalstīja pilntiesīgu ES akcionāru identifikācijas mehānismu. Diezgan daudzi apspriešanas dalībnieki tā vietā ieteica pazemināt nozīmīgas līdzdalības paziņošanas sliekšņus Pārredzamības direktīvā. Visbeidzot, būtiska apspriešanas dalībnieku daļa uzskatīja, ka dalībvalstīm būtu obligāti savstarpēji jāatzīst pastāvošie valsts identifikācijas mehānismi un vajadzības gadījumā tām būtu jāuzliek pienākums ieviest valsts pārredzamības rīku, kas atbilst dažām minimālajām prasībām.

Eiropas Parlaments atbalsta viedokli, ka uzņēmumi, kas emitē vārda akcijas, būtu tiesīgi zināt, kas ir to īpašnieki, bet uzrādītāja akciju īpašniekiem vajadzētu būt tiesībām neatklāt, kas viņi ir. Tas saskan ar iepriekš paustajām bažām par individuālo ieguldītāju privātumu.

Komisija uzskata, ka papildu informācija par to, kam pieder akcijas biržas sarakstā iekļautā sabiedrībā, var uzlabot dialogu par korporatīvo vadību starp uzņēmumu un tā akcionāriem. Pašreizējie rīki vai nu nav pietiekami detalizēti, vai arī tiem trūkst nepieciešamā pārrobežu aspekta.

Komisija 2013. gadā nāks klajā ar iniciatīvu uzlabot līdzdalības redzamību Eiropā, kas būs daļa no Komisijas likumdošanas darba programmas vērtspapīru tiesību jomā.

2.4. Pārredzamības noteikumu pastiprināšana institucionālajiem ieguldītājiem

Pētījumos, kas veikti, lai sagatavotu 2010. un 2011. gada Komisijas zaļo grāmatu, un sniegtajās atbildēs tika uzsvērtā vajadzība uzlabot institucionālo ieguldītāju, tostarp aktīvu pārvaldīšanas uzņēmumu, pieņemtās balsošanas politikas pārredzamību un šīs politikas īstenošanu³⁰. Pašlaik Apvienotās Karalistes Pārvaldības kodekss³¹, Nīderlandes fonda *Eumedion* paraugprakses apkopojums par līdzdalību akciju

²⁹ Sk. 2011. gada zaļās grāmatas pārskatu par saņemtajām atbildēm.

³⁰ Pašreizējos ziņošanas noteikumos attiecībā uz pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU) un alternatīvu ieguldījumu fondu pārvaldniekiem (AIFP) tiek prasīts tikai sniegt ieguldītājiem informāciju par ieguldījumu mērķi un politiku, tostarp jo īpaši riska profilu, iepriekšējo un gaidāmo darbību un dažādām izmaksām, sk. Direktīvas 2009/65/EK un 2011/61/ES.

³¹ Sk. <http://www.frc.org.uk/getattachment/e2db042e-120b-4e4e-bdc7-d540923533a6/UK-Stewardship-Code-September-2012.aspx>, jo īpaši 1. un 6. principu.

kapitālā³², kā arī Eiropas Fondu un aktīvu vadības asociācijas ārējās pārvaldības kodekss³³ un Starptautiskā korporatīvās vadības tīkla vispārējie korporatīvās vadības principi³⁴ jau satur ieteikumu institucionālajiem ieguldītājiem nodrošināt pārskatāmību attiecībā uz to, kā tie veic savus īpašumtiesību/pārvaldības pienākumus, kas jo īpaši ietver informāciju par balsošanu un iesaisti.

Šādas informācijas nodošana atklātībai varētu labvēlīgi ietekmēt ieguldītāju izpratni, ļautu galīgajiem ieguldītājiem optimizēt lēmumus par ieguldījumiem, veicinātu ieguldītāju un uzņēmumu dialogu, mudinātu iesaistīties akcionārus un varētu stiprināt uzņēmumu pārskatatbildību pilsoniskās sabiedrības priekšā. Turklāt šī informācija varētu būt noderīga ieguldītājiem pirms portfeļa pārvaldības līguma noslēgšanas vai institucionālo ieguldītāju saņēmējiem, kas darbojas citu uzdevumā vai citu labā. Ņemot vērā Komisijas vispārējo mērķi iesaistīt akcionārus, tā uzskata, ka šis ir solis pareizajā virzienā.

Komisija 2013. gadā nāks klajā ar iniciatīvu – iespējams, veicot izmaiņas Akcionāru tiesību direktīvā³⁵ – par informācijas atklāšanu par balsošanas un iesaistīšanas politiku, kā arī institucionālo ieguldītāju balsošanas uzskaiti.

3. AKCIONĀRU IESAISTĪŠANA

Efektīva, ilgtspējīga akcionāru iesaistīšana ir viens no biržas sarakstā iekļauto uzņēmumu korporatīvās vadības modeļa stūrakmeņiem; šis modelis cita starpā ir atkarīgs no kontroles un līdzsvara starp dažādām iestādēm un dažādām ieinteresētajām personām. Ja, piemēram, vairākums akcionāru paliek pasīvi, necenšas panākt mijiedarbību ar uzņēmumu un nebalso, pašreizējās korporatīvās vadības sistēmas darbība ir mazāk efektīva. Šādos apstākļos nevar gaidīt, ka akcionāri veiks koriģējošu rīcību, un pārvaldības uzraudzība gulstas tikai uz (uzraudzības) padomes pleciem.

3.1. Labāka akcionāru uzraudzība pār atlīdzības politiku

Pēdējos gados izpilddirektoru atlīdzība ir bijis plašu diskusijas temats³⁶. Komisija uzskata, ka uzņēmumi varētu gūt labumu no tādas atlīdzības politikas, kas veicina ilgāka termiņa vērtības radīšanu un patiesi sasaista samaksu un darbību. Slikta atlīdzības politika un/vai stimulēšanas struktūra izraisa nepamatotu vērtības pāreju no uzņēmumiem, to akcionāriem un citām ieinteresētajām personām uz izpilddirektoriem. Tāpēc, ņemot vērā pastāvošās uzraudzības iespējas, jo īpaši

³² Sk. http://www.eumedion.nl/en/public/knowledgenetwork/best-practices/best_practices-engaged-share-ownership.pdf, jo īpaši 6. paraugpraksi.

³³ Sk. http://www.efama.org/Publications/Public/Corporate_Governance/11-4035%20EFAMA%20ECG_final_6%20April%202011%20v2.pdf, jo īpaši 1., 5. un 6. principu.

³⁴ Sk. https://www.icgn.org/images/ICGN/Best%20Practice%20Guidance%20PDFS/short_version_-_icgn_global_corporate_governance_principles_revised_2009.pdf, jo īpaši 9.5. punktu. Sk. arī https://www.icgn.org/files/icgn_main/pdfs/best_practice/inst_share_responsibilities/2007_principles_on_institutional_shareholder_responsibilities.pdf, jo īpaši 12. lpp.

³⁵ Direktīva 2007/36/EK.

³⁶ Īpaši noteikumi par atlīdzību finanšu iestādēs jau ir pieņemti saistībā ar KPD III paketi un ir spēkā kopš 2011. gada janvāra. Tā kā neatbilstīga riska pārvaldība un pārmērīga īstermiņa risinājumu izmantošana finanšu iestādēs var radīt sistēmisku risku un ietekmēt ekonomiku kopumā, ir svarīgi saglabāt pārdomātu atlīdzības politiku, kas neveicina vai neatalgo pārmērīga riska uzņemšanos.

attiecībā uz uzņēmumiem ar divlīmeņu padomes struktūru, akcionāriem vajadzētu būt iespējai labāk uzraudzīt atlīdzības politiku, kas attiecas uz biržas sarakstā iekļauto uzņēmumu direktoriem, un šīs politikas īstenošanu.

Tādējādi un saskaņā ar 2011. gada zaļās grāmatas apspriešanas rezultātiem³⁷ akcionāriem ir vajadzīga skaidra, saprotama un salīdzināma informācija par atlīdzības politiku un atsevišķu direktoru atlīdzību. To var panākt, izmantojot informācijas atklāšanas prasību pamata saskaņošanu. Turklāt akcionāriem vajadzētu būt iespējai paust savu viedokli par attiecīgo jautājumu ar obligātas akcionāru balsošanas palīdzību par uzņēmuma atlīdzības politiku un atlīdzības ziņojumu, kurā sniegts pārskats par atlīdzības politikas īstenošanas veidu. Pašlaik ne visas dalībvalstis dod akcionāriem tiesības balsot par atlīdzības politiku un/vai ziņojumu, un informāciju, ko dažādu dalībvalstu uzņēmumi nodod atklātībai, nav viegli salīdzināt³⁸.

Komisija 2013. gadā ierosinās iniciatīvu – iespējams, veicot izmaiņas Akcionāru tiesību direktīvā – uzlabot pārredzamību attiecībā uz atlīdzības politiku un atsevišķu direktoru atlīdzību, kā arī piešķirt akcionāriem tiesības balsot par atlīdzības politiku un atlīdzības ziņojumu.

3.2. Labāka akcionāru uzraudzība pār darījumiem ar saistītajām personām

Darījumi ar saistītajām personām, t. i., darījumi, kuros uzņēmuma līgumi, kas noslēgti ar tā direktoriem vai kontrolējošiem akcionāriem, var kaitēt uzņēmumam un tā mazākuma akcionāriem, jo tie dod iespēju saistītajām personām piesavināties vērtību, kas pieder uzņēmumam. Tādējādi ir ļoti svarīgi atbilstoši drošības pasākumi akcionāru interešu aizsardzībai.

Spēkā esošie ES noteikumi paredz, ka uzņēmumu gada pārskatos jāiekļauj piezīme par darījumiem ar saistītajām personām, uzrādot darījuma summu un raksturu un citas nepieciešamās ziņas.³⁹ Tomēr, tā kā ir tendence uzskatīt šo prasību par nepietiekamu, Eiropas Korporatīvās vadības forums nāca klajā ar paziņojumu par darījumiem ar saistītajām personām, sniedzot ieteikumu ieviest kopējus principus visā Eiropā⁴⁰. Forums jo īpaši ierosināja, ka darījumi, kas pārsniedz noteiktu robežvērtību, būtu jānovērtē neatkarīgam konsultantam un ka būtiskākie darījumi būtu jāapstiprina akcionāriem. 2011. gada zaļajā grāmatā tika izvirzīts jautājums par lielākas aizsardzības nodrošināšanu pret darījumiem ar saistītajām personām. Ievērojama daļa respondentu aicināja veidot stingrāku aizsardzību. Ņemot vērā šo atbildi un Eiropas Korporatīvās vadības foruma paziņojumā ietvertās pamatnostādnes, Komisija uzskata, ka akcionāru kontrole pār darījumiem ar saistītām personām ir jāstiprina.

³⁷ Sk. 2011. gada zaļās grāmatas pārskatu par saņemtajām atbildēm.

³⁸ Sk. Komisijas ziņojumu COM(2010) 285 galīgā redakcija, 5. un 8. lpp. Pieejams adresē http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/directors-remun/com-2010-285-2_en.pdf.

³⁹ Sk. Direktīvas 78/660/EEK 43. panta 1. punkta 7.b apakšpunktu un Direktīvas 83/349/EEK 34. panta 7.b punktu.

⁴⁰ Eiropas Korporatīvās vadības foruma 2011. gada 10. marta Paziņojums par biržas sarakstā iekļauto uzņēmumu darījumiem ar saistītām personām, pieejams adresē http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/ecgforum/ecgf_related_party_transactions_en.pdf.

Komisija 2013. gadā ierosinās iniciatīvu, kuras mērķis ir uzlabot akcionāru kontroli pār darījumiem ar saistītām personām, iespējams, veicot grozījumus Akcionāru tiesību direktīvā.

3.3. Pilnvaroto padomdevēju darbības reglamentēšana

Institucionālie ieguldītāji ar augsti diversificētu akciju portfeli sastopas ar praktiskām grūtībām, veicot pienācīgu novērtējumu, kā viņiem būtu jābalso par ieguldījumu uzņēmumu kopsapulču darba kārtības jautājumiem. Tāpēc viņi bieži izmanto pilnvaroto padomdevēju pakalpojumus, piemēram, konsultācijas par balsošanu, pilnvaroto balsošanu un korporatīvās vadības reitingus. Tādējādi pilnvarotajiem padomdevējiem ir būtiska ietekme uz balsošanu. Turklāt tiek norādīts, ka institucionālie ieguldītāji vairāk paļaujas uz padomiem par balsošanu attiecībā uz ieguldījumiem ārvalstu uzņēmumos, nevis ieguldījumiem vietējos tirgos. Tādējādi pilnvaroto padomdevēju ietekme, visticamāk, būs lielāka tirgos ar augstu starptautisko ieguldītāju proporciju. Pašlaik pilnvaroto padomdevēju darbība ES līmenī tomēr netiek reglamentēta.

Pilnvaroto padomdevēju ietekme rada zināmas bažas. 2011. gada zaļās grāmatas gatavošanas procesā ieguldītāji un ieguldījumu uzņēmumi pauda bažas par pārredzamības trūkumu attiecībā uz pilnvaroto padomdevēju izmantotajām metodēm ieteikumu gatavošanā. Konkrētāk, tiek apgalvots, ka analītiskajā metodikā, ko izmanto pilnvarotie padomdevēji, netiek ņemtas vērā uzņēmuma individuālās īpašības un/vai valsts tiesību aktu elementi un korporatīvās pārvaldības paraugprakse. Cita problēma ir tā, ka pilnvarotie padomdevēji ir pakļauti interešu konfliktiem, piemēram, kad tie darbojas arī kā korporatīvās vadības konsultanti ieguldījumu uzņēmumiem. Interešu konflikti rodas arī tad, kad pilnvarotie padomdevēji konsultē ieguldītājus par akcionāru lēmumiem, ko ierosina kāds no viņu klientiem. Visbeidzot, konkurences trūkums šajā nozarē raisa bažas par konsultāciju kvalitāti un atbilstību ieguldītāju mērķiem.

EVTI 2012. gadā nāca klajā ar diskusiju dokumentu par pilnvarotajiem padomdevējiem, lūdzot sniegt viedokļus par iespējamiem veidiem, kā reglamentēt pilnvaroto padomdevēju darbību, sākot ar esošās situācijas saglabāšanu un brīvprātīgiem pasākumiem līdz kvazisaistošiem vai saistošiem ES instrumentiem⁴¹. Komisija var izmantot diskusijas rezultātus, lai nodrošinātu konsekventu un efektīvu darbības satvaru pilnvarotajiem padomdevējiem.

Komisija 2013. gadā – iespējams, Akcionāru tiesību direktīva pārskatīšanas kontekstā – apsvērs iniciatīvu, kas uzlabotu pārredzamības un interešu konfliktu tiesisko regulējumu, kas piemērojams pilnvarotajiem padomdevējiem.

3.4. Skaidrojums par saikni starp ieguldītāju sadarbību korporatīvās vadības jautājumos un jēdzienu „saskaņota darbība”

Daudzi 2011. gada zaļās grāmatas respondenti aicināja skaidrot jēdzienu “saskaņota darbība”. Juridiskās noteiktības trūkums, kas izriet no spēkā esošajiem noteikumiem, kuri ietverti Pārņemšanas piedāvājumu direktīvā un Pārredzamības direktīvā, un to

⁴¹ Sk. <http://www.esma.europa.eu/content/Discussion-Paper-Overview-Proxy-Advisory-Industry-Considerations-Possible-Policy-Options>. Atbilžu kopsavilkums un EVTI nostāja tiks publicēti tuvākajā laikā.

transponēšanas valstu tiesību aktos, tiek uzskatīts par šķērslī efektīvai akcionāru sadarbībai. Akcionāriem ir jāzina, kad viņi var apmainīties ar informāciju un sadarboties cits ar citu, neriskējot, ka to darbības var izraisīt negaidītas juridiskas sekas.

Ja šāds skaidrojums netiek sniegts, akcionāri var izvairīties no sadarbības, kas savukārt varētu samazināt akcionāru ilgtermiņa iesaistīšanās potenciālu un tādējādi akcionāru iespējas efektīvi saukt padomi pie atbildības par tās darbību. Komisija atzīst norādījumu nepieciešamību šā jēdziena robežu noskaidrošanai un lielākas juridiskās noteiktības nodrošināšanai šajā jautājumā, lai atvieglotu akcionāru sadarbību.

2013. gada laikā Komisija cieši sadarbosies ar valstu kompetentajām iestādēm un EVTI, lai izstrādātu pamatnostādnes, kas palielinātu juridisko noteiktību par saikni starp ieguldītāju sadarbību korporatīvās vadības jautājumos un noteikumiem par saskaņotu darbību.

3.5. Darbinieku akciju īpašumtiesības

Komisija uzskata, ka darbinieku ieinteresētība viņu uzņēmuma noturībā ir elements, kas būtu jāapsver jebkura labi funkcionējoša vadības satvara izstrādē. Darbinieku iesaiste uzņēmuma darbā var būt tādās formās kā informācija, konsultācijas un dalība padomē. Taču tā var arī attiekties uz finansiālās iesaistes formām, it sevišķi uz to, ka darbinieki kļūst par akcionāriem.

Darbinieku akciju īpašumtiesību sistēmām jau ir sekmīgas tradīcijas un sasniegumi daudzās dalībvalstīs. Pētījumi, kas veikti, lai sagatavotu 2011. gada zaļo grāmatu, un sniegtās atbildes liecina, ka darbinieku akciju īpašumtiesību sistēmām varētu būt svarīga nozīme, lai panāktu akcionāru, kas orientējas uz ilgu termiņu, lielāku proporciju. Tā kā šim jautājumam ir daudzi aspekti (piemēram, nodokļu uzlikšana, sociālais nodrošinājums un darba tiesību akti), Komisija uzskata, ka ir svarīgi analizēt šo jautājumu sīkāk, jo īpaši saistībā ar iekšējā tirgus aspektu. Ņemot vērā šo analīzi, Komisija noteiks, kuras iniciatīvas varētu būt piemērotas, lai sekmētu starpvalstu darbinieku akciju īpašumtiesību sistēmu attīstību Eiropā.

Komisija apzinās un izpētīs iespējamus šķēršļus starpvalstu darbinieku akciju īpašumtiesību sistēmām un pēc tam attiecīgi rīkosies, lai veicinātu darbinieku akciju īpašumtiesības visā Eiropā.

4. ES UZŅĒMUMU PĀRROBEŽU DARBĪBU SATVARA UZLABOŠANA

Eiropas uzņēmējdarbības tiesības ir iekšējā tirgus neatņemama sastāvdaļa. Tās atvieglo uzņēmumu brīvību veikt uzņēmējdarbību, vienlaikus palielinot juridisko noteiktību attiecībā uz to darbību. Tādējādi tās var atbalstīt uzņēmumu izaugsmi un konkurētspēju.

4.1. Juridiskās adreses pārcelšana

Neatkarīgi no noteikumiem, kas ietverti Eiropas uzņēmējdarbības (*SE*), Eiropas kooperatīvās sabiedrības (*SCE*) un Eiropas ekonomisko interešu grupas (*EEIG*) statūtos, nav tādu ES noteikumu, kas ļautu uzņēmumiem pārcelt savu juridisko adresi

pārrobežu mērogā, saglabājot uzņēmuma juridiskas personas statusu. Pašlaik tikai dažas dalībvalstis atļauj juridiskās adreses pārcelšanu bez likvidācijas un turpmākas atkārtotas dibināšanas. Uzņēmumi var izmantot arī Direktīvu par pārrobežu apvienošanu vai *SE* kā līdzekli piederības dalībvalsts mainīšanai. 2012. gada sabiedriskās apspriešanas atbildēs atklājās diezgan liela interese par ES noteikumiem par juridiskās adreses pārcelšanu pāri robežām⁴². Komisija atzīst šā jautājuma svarīgumu. Tomēr tā uzskata, ka jebkurai turpmākai iniciatīvai šajā jautājumā jābalstās uz neapstrīdamiem ekonomiskiem datiem un rūpīgu novērtējumu par Eiropas noteikumu par juridiskās adreses pārcelšanu praktisku un patiesu nepieciešamību un šo noteikumu izmantojumu. Jāņem vērā arī Eiropas Savienības Tiesas nesenā judikatūra⁴³, kā arī izmaiņas dalībvalstu tiesiskajā regulējumā. Šajā nolūkā Komisija rīkos sabiedriskas un mērķtiecīgas apspriešanas un ziņos par to rezultātiem.

2013. gada laikā Komisija rīkos sabiedriskas un mērķtiecīgas apspriešanas, lai atjauninātu ietekmes novērtējumu iespējamai iniciatīvai par juridiskās adreses pārrobežu pārcelšanu. Pēc tam Komisija apsvērs likumdošanas iniciatīvas piemērotību.

4.2. Pārrobežu apvienošanās mehānisma uzlabošana

Direktīva 2005/56/EK par kapitālsabiedrību pārrobežu apvienošanu bija liels solis uz priekšu uzņēmumu pārrobežu mobilitātei Eiropas Savienībā. Izveidotā sistēma tagad būtu jāpielāgo vienotā tirgus mainīgajām vajadzībām. Komisija analizēs 2013. gada otrajā pusē gaidāmā pētījuma secinājumus par šīs direktīvas piemērošanu, ņemot vērā gūto pieredzi un turpmākās vajadzības šajā jomā. Šķiet, ka būtu īpaši lietderīgi uzlabot procedūras noteikumus, ņemot vērā, ka vairāki jautājumi ir atzīti par tādiem, kas var izraisīt neskaidrības un sarežģījumus, jo īpaši saskaņotības trūkums attiecībā uz aktīvu novērtēšanas metodēm, kreditoru tiesību aizsardzības perioda ilgums un apvienošanās pabeigšanas ietekme uz kreditoru tiesībām. 2012. gada sabiedriskā apspriešana liecina par lielu atbalstu pārrobežu apvienošanās sistēmas uzlabošanai⁴⁴. Patlaban tiek veikts pētījums, kas palīdzēs Komisijai sagatavot nepieciešamos turpmākos pasākumus.

Komisija plāno 2013. gadā ziņot par pētījuma rezultātiem un pēc tam apsvērs, vai ir lietderīgi grozīt Direktīvu par pārrobežu apvienošanu.

4.3. Pārrobežu sadalīšanas atļaušana

Valsts līmenī sadalīšana jau pirms vairākiem gadiem ir tikusi saskaņota ar Direktīvu 82/891/EEK. Tomēr tas vēl nav atspoguļots ES tiesību aktos par pārrobežu darījumiem, ar kuriem saskaņā nepārprotami atļauta ir tikai pārrobežu apvienošanās. Pašlaik uzņēmumiem, kas vēlas sākt pārrobežu sadalīšanu, jāveic vairākas darbības, piemēram, meitasuzņēmuma izveide un pēc tam aktīvu pārskaitīšana vai sadalīšana valsts iekšienē, kam seko mītnes pārcelšana. Skaidrs tiesiskais regulējums, kas paredzētu nosacījumus, ar kuriem saskaņā var veikt pārrobežu sadalīšanu, varētu

⁴² 373 no kopumā 496 atbildēm (337 atbildēs tika atbalstīta direktīva, 36 – citi pasākumi), sk. 2012. gada 17. jūlija pārskatu par saņemtajām atbildēm un saņemtās atbildes adresē

http://ec.europa.eu/internal_market/company/modern/index_en.htm#consultation2012.

⁴³ Lieta C-378/10, *VALE*, 34. punkts.

⁴⁴ 331 no kopumā 496 atbildēm.

palīdzēt arī būtiski samazināt izmaksas. Faktiski, kā liecina 2012. gada sabiedriskās apspriešanas rezultāti⁴⁵, pastāv ievērojams pieprasījums pēc skaidra tiesiskā regulējuma attiecībā uz pārrobežu sadalīšanu.

2013. gadā pēc pētījuma rezultātiem par to, kā tiek piemērota Direktīva par pārrobežu apvienošanu, Komisijas apsvērs iniciatīvu, kuras mērķis ir izveidot pārrobežu sadalīšanas tiesisko regulējumu, iespējams, veicot grozījumus Direktīvā par pārrobežu apvienošanu, jo tā ir labi zināma ieinteresētajām personām un tā nodrošina pārbaudītu regulējumu pārrobežu pārstrukturēšanas gadījumos.

4.4. Atbilstošas juridiskās formas Eiropas MVU

Eiropas MVU (mazajiem un vidējiem uzņēmumiem) ir būtiska loma ES ekonomikas stiprināšanā, īpaši ņemot vērā ekonomikas krīzi. Jau ir paveikts nozīmīgs darbs, lai atvieglotu MVU darbību vairākās jomās, kurās tiem varētu būt problēmas, tostarp darbības pēc Mazās uzņēmējdarbības akta 2011. gada pārskata⁴⁶. Konkrēti, attiecībā uz uzņēmējdarbības tiesībām Komisija uzskata, ka MVU ir vajadzīgi vienkāršāki un mazāk apgrūtināši nosacījumi uzņēmējdarbībai visā ES, un konkrētu pasākumu veikšana šajā jomā joprojām ir nepārprotama Komisijas prioritāte.

Ņemot vērā progresa trūkumu sarunās par priekšlikumu par Eiropas privātā uzņēmuma (*SPE*) statūtiem, 2012. gada sabiedriskajā apspriešanā atklājās ieinteresēto personu šaubas par sarunu turpināšanu par šo priekšlikumu. Tajā pašā laikā ieinteresētās personas vēlējas izpētīt alternatīvus pasākumus⁴⁷. Komisija turpinās meklēt līdzekļus, lai uzlabotu administratīvo un tiesisko regulējumu MVU darbībai, lai atvieglotu MVU pārrobežu darbības un nodrošinātu tiem vienkāršus, elastīgus un plaši zināmus noteikumus visā ES, kā arī samazinātu to pašreizējās izmaksas.

Komisija turpinās veikt turpmāku darbu attiecībā uz *SPE* priekšlikumu, lai uzlabotu pārrobežu iespējas MVU.

4.5. Izpratnes veicināšana un uzlabošana par Eiropas uzņēmējdarbības (*SE*) un Eiropas kooperatīvās sabiedrības (*SCE*) statūtiem

SE statūti radīja vairākas priekšrocības uzņēmumiem ar Eiropas dimensiju, un, spriežot pēc tā, ka 2012. gada oktobrī bija reģistrētas 1426 Eiropas uzņēmējdarbības⁴⁸, interese par šo juridisko formu turpina pieaugt. Saskaņā ar 2010. gada ziņojumu par statūtu piemērošanu⁴⁹ uzņēmumi ir izvēlējušies šo juridisko formu tās Eiropas tēla dēļ un iespējas dēļ pārcelt juridisko adresi un efektīvāk pārstrukturēt uzņēmumu pārrobežu mērogā. Tajā pašā laikā ieinteresētās personas pauž neapmierinātību par augstām uzsākšanas izmaksām, sarežģītām procedūrām un juridisko nenoteiktību, kuru bieži rada daudzas atsauces uz valsts tiesību aktiem, nepietiekama informētība par statūtiem un nepietiekama praktiskā pieredze ar tiem, un, pēc pieejamās informācijas, dažas stingras statūtu prasības, kas jāizpilda, lai

⁴⁵ 318 no kopumā 496 atbildēm.

⁴⁶ COM(2011) 78, 23.2.2011.

⁴⁷ 251 no kopumā 496 atbildēm.

⁴⁸ Sk. <http://ecdb.worker-participation.eu/>.

⁴⁹ Pieejams adresē <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0676:FIN:EN:PDF>.

izveidotu *SE*. Tāpat attiecībā uz *SCE* Komisija ņem vērā faktu, ka pēc plašas apspriešanas⁵⁰ regulas sarežģītība tiek uzskatīta par vienu no faktoriem, kas izskaidro šā instrumenta ierobežoto izmantojumu (līdz 2012. gada jūlijam izveidotas tikai 25 *SCE*), otrs ir informācijas trūkums par šāda instrumenta pastāvēšanu un izpratnes trūkums par tā ieguvumiem MVU.

2012. gada apspriešanas respondenti atbalstīja ES juridisko formu pārskatīšanu kopumā⁵¹. Tomēr, tā kā paredzami pārskatīšanas ieguvumi abu statūtu vienkāršošanas un uzlabošanas ziņā neatsver iespējamās problēmas, kas saistās ar diskusiju atsākšanu, Komisija tuvākajā laikā neplāno tos pārskatīt. Tā vietā Komisija pievērsīs uzmanību uzņēmumu un to juridisko konsultantu informētības uzlabošanai par *SE* un *SCE* statūtiem (tostarp par darbinieku iesaistīšanas aspektiem), lai rosinātu viņus biežāk izvēlēties šīs juridiskās formas.

Komisija 2013. gadā sāks informācijas kampaņu, lai palielinātu izpratni par Eiropas uzņēmējdarbības (*SE*) statūtiem, izmantojot visaptverošu tīmekļa vietni, kurā tiks apvienoti praktiski padomi un attiecīgi dokumenti par statūtiem, un izpētīs, kā varētu īstenot līdzīgu informēšanas pasākumu par Eiropas kooperatīvās sabiedrības (*SCE*) statūtiem.

4.6. Uzņēmumu grupas

2012. gada sabiedriskās apspriešanas rezultāti liecina, ka sabiedrība atbalsta mērķtiecīgas ES iniciatīvas attiecībā uz uzņēmumu grupām⁵². Pamatojoties uz apspriežu grupas ziņojumu⁵³ un citiem materiāliem, kas iesniegti Komisijai pirms apspriešanas vai tās laikā, iepriekš tika īpaši izcelti divi jautājumi. Ieinteresētās personas atbalstītu vienkāršotu paziņojumu ieguldītājiem par grupas struktūru un ES mēroga virzību uz grupas interešu koncepcijas atzīšanu. Taču ideja par visaptverošu ES tiesisko regulējumu, kas attiecas uz uzņēmumu grupām, tika vērtēta piesardzīgi.

Komisija 2014. gadā nāks klajā ar iniciatīvu uzlabot pieejamo informāciju par grupām un veicināt grupas interešu koncepcijas atzīšanu.

5. ES UZŅĒMĒJDARBĪBAS TIESĪBU KODIFIKĀCIJA

Eiropas uzņēmējdarbības tiesību noteikumi ir ietverti daudzos dažādos tiesību aktos. Tāpēc lietotājiem ir grūti gūt skaidru priekšstatu par piemērojamiem tiesību aktiem šajā politikas jomā. Lielais uzņēmējdarbības tiesību direktīvu skaits arī rada risku saistībā ar netīšām nepilnībām vai pārklāšanos. 2012. gada sabiedriskā apspriešana liecina par lielu atbalstu idejai par spēkā esošo uzņēmējdarbības tiesību direktīvu apvienošanu⁵⁴. Vairāk nekā 75 % respondentu⁵⁵ prasīja izveidot vai nu vienotu ES uzņēmējdarbības tiesību instrumentu, kas apvienotu spēkā esošās direktīvas, vai nu

⁵⁰ Sk. http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/public-consultation/past-consultations/index_en.htm.

⁵¹ 61 % (307 no 496) pauda atbalstu.

⁵² Sk. 2012. gada 17. jūlija pārskatu par saņemtajām atbildēm un saņemtās atbildes adresē http://ec.europa.eu/internal_market/company/modern/index_en.htm#consultation2012.

⁵³ Sīkāku informāciju sk. Pārdomu grupas ziņojuma 59.–75. lpp., http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/modern/reflectiongroup_report_en.pdf.

⁵⁴ Sk. 2012. gada 17. jūlija pārskatu par saņemtajām atbildēm un saņemtās atbildes adresē http://ec.europa.eu/internal_market/company/modern/index_en.htm#consultation2012.

⁵⁵ 376 no kopumā 496 atbildēm.

vairāku līdzīgu darbības jomu direktīvu grupu apvienošanu. Eiropas Parlaments arī atbalsta šo pieeju⁵⁶.

Komisija uzskata, ka ir svarīgi padarīt ES uzņēmējdarbības tiesības lasītājiem saprotamākas un samazināt turpmāku neatbilstību risku. Tāpēc tā sagatavos nozīmīgāko uzņēmējdarbības tiesību direktīvu kodifikāciju un apvienos tās vienā dokumentā. Šis pasākums ietvers direktīvas, kas reglamentē akciju sabiedrību apvienošanu un sadalīšanu, to veidošanu un to kapitāla saglabāšanu un mainīšanu, viena īpašnieka sabiedrības ar ierobežotu atbildību, ārvalstu filiāles un dažus noteikumus par informācijas atklāšanu, spēkā esamību un atzīšanu par neesošu⁵⁷. Tas attieksies arī uz izmaiņām, kas tika ieviestas ar nesen pieņemto Direktīvu par uzņēmējdarbības reģistru savstarpēju savienojamību⁵⁸. Progress šajā darbā zināmā mērā būs atkarīgs no citām vienlaikus īstenotām iniciatīvām, piemēram, krīzes pārvaldības sistēmas, kas paredz nelielus grozījumus spēkā esošajās uzņēmējdarbības tiesību direktīvās.

Komisija plāno 2013. gadā pieņemt priekšlikumu par nozīmīgāko uzņēmējdarbības tiesību direktīvu kodificēšanu un apvienošanu.

6. SECINĀJUMS

Komisija šajā rīcības plānā ir noteikusi vairākus konkrētus darbības virzienus uzņēmējdarbības tiesību un korporatīvās vadības jomā, lai tajās panāktu turpmākus uzlabojumus. Tie ietver jo īpaši iniciatīvas, kas palielinātu pārredzamību starp uzņēmumiem un to akcionāriem, iniciatīvas, kuru mērķis ir veicināt un atvieglot akcionāru ilgtermiņa iesaisti, un iniciatīvas uzņēmējdarbības tiesību jomā, kas atbalsta Eiropas uzņēmumus un to izaugsmi un konkurētspēju. Iniciatīvas korporatīvās vadības jomā neparedz mainīt pašreizējo pieeju, bet gan nodrošināt šādas pieejas lielāku efektivitāti, veicinot pareizu mijiedarbību starp uzņēmumiem, to akcionāriem un citām ieinteresētajām personām. Saistībā ar uzņēmējdarbības tiesībām ierosinātajās iniciatīvās īpaša uzmanība pievērsta lielākas juridiskās noteiktības nodrošināšanai uzņēmumiem, jo īpaši attiecībā uz pārrobežu darījumiem. Komisija kopā ar ieinteresētajām personām turpinās pētīt iespējamus turpmākos pasākumus, lai nodrošinātu, ka ES regulējums attiecībā uz uzņēmējdarbības tiesībām un korporatīvo vadību sekmē gudras, ilgtspējīgas un integrējošas izaugsmes mērķa sasniegšanu.

Šo iniciatīvu kopsavilkums ir pievienots pielikumā. Ieinteresētās personas, kuras vēlas uzzināt par turpmākajām norisēm sīkāk, tiek aicinātas regulāri apmeklēt Komisijas tīmekļa vietni:

http://ec.europa.eu/internal_market/company/index_en.htm

⁵⁶ Eiropas Parlamenta 2012. gada 14. jūnija rezolūciju par Eiropas uzņēmējdarbības tiesību nākotni, sk. 10. punktu, P7_TA(2012)0259: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2012-0259+0+DOC+XML+V0//LV>.

⁵⁷ Direktīvas 1977/91/EEK, 1982/891/EEK, 1989/666/EEK, 2005/56/EK, 2009/101/EK, 2009/102/EK un 2011/35/ES.

⁵⁸ Direktīva 2012/17/EK.

Pielikums. Galveno šā rīcības plāna iniciatīvu kopsavilkums

Iniciatīva	Instruments un paredzamie termiņi
Informācijas atklāšana par padomju daudzveidības politiku un riska pārvaldības pasākumiem	Grozījumi Grāmatvedības direktīvā, 2013. gads
Līdzdalības redzamības uzlabošana biržas sarakstā iekļautajos uzņēmumos Eiropā	Vērtspapīrus reglamentējošie tiesību akti, 2013. gads
Korporatīvās vadības ziņojumu kvalitātes uzlabošana un jo īpaši tādu paskaidrojumu kvalitātes uzlabošana, kuri jāsniedz biržas sarakstā iekļautajiem uzņēmumiem, kas atkāpjas no korporatīvās vadības kodeksa noteikumiem	Iespējams, nelegislatīva iniciatīva, 2013. gads
Informācijas atklāšana par balsošanu un iesaistīšanas politiku, kā arī institucionālo ieguldītāju balsošanas uzskaiti	Iespējams, Akcionāru tiesību direktīva, 2013. gads
Pārredzamības uzlabošana attiecībā uz atlīdzības politiku un atsevišķu direktoru atlīdzību, kā arī tiesību piešķiršana akcionāriem balsot par atlīdzības politiku	
Akcionāru kontroles uzlabošana pār darījumiem ar saistītajām personām	
Pārredzamības un interešu konfliktu tiesiskā regulējuma uzlabošana, kas piemērojams pilnvarotajiem padomdevējiem	
Cieša sadarbība ar kompetentām valsts iestādēm un EVTI, lai izstrādātu norādījumus, kas palielinātu juridisko noteiktību attiecībā uz saikni starp ieguldītāju sadarbību korporatīvās vadības jautājumos un noteikumiem par saskaņotu darbošanos	Norādījumi, 2013. gads
Izpratnes palielināšana par Eiropas uzņēmēj sabiedrības (<i>SE</i>) statūtiem (tostarp darbinieku iesaistīšanu) un, iespējams, par Eiropas kooperatīvās sabiedrības (<i>SCE</i>) statūtiem	Informācijas kampaņa, 2013. gads
Komisija turpinās veikt turpmāku darbu attiecībā uz <i>SPE</i> priekšlikumu, lai uzlabotu pārrobežu iespējas MVU	Sīkāka izpēte
Šķēršļu apzināšana darbinieku akciju īpašumtiesībām dalībvalstīs	Analīze pašlaik notiek
Noteikumi par juridiskās adreses pārrobežu pārceļšanu	Sīkāka izpēte, 2013. gads, un, iespējams, iniciatīva
Noteikumu pārskatīšana par pārrobežu apvienošanu	Pētījums, 2013. gads, un, iespējams, grozījumi Direktīvā par pārrobežu
Noteikumi par pārrobežu sadalīšanu	

	apvienošanas
Nozīmīgāko uzņēmējdarbības tiesību direktīvu kodifikācija	Priekšlikums kodificētai uzņēmējdarbības tiesību direktīvai, 2013. gads
Pieejamās informācijas uzlabošana par grupām un grupas interešu koncepcijas atzīšana	Iniciatīva, kas vēl jānosaka, 2014. gads